

22 Οκτωβρίου, 1991

[ΠΙΚΗΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ,

Εφεσείων,

v.

ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ,

Εφεσίβλητης.

(Ποινική Έφεση Αρ. 5462).

- 5 Ποινή — 25 κατηγορίες για αδικήματα κατά παράβαση των πιο κάτω άρθρων του Ποινικού Κώδικα, Κεφ. 154 — Κλοπή από αντιπρόσωπο κατά παράβαση των άρθρων 255 και 262 (1 κατηγορία) — Πλαστογραφία επιταγής κατά παράβαση των άρθρων 331, 333 (α), (δ) (i) και 336 (8 κατηγορίες) — Κυκλοφορία πλαστού εγγράφου (επιταγής) κατά παράβαση των άρθρων 331, 333, (α) (δ) (i), 336 και 339 (8 κατηγορίες) — Αλόσπαση χρημάτων και αγαθών με ψευδείς παραστάσεις κατά παράβαση των άρθρων 297 και 298 (8 κατηγορίες) — Άλλα παρόμοια εγκλήματα λήφθηκαν υπόψη — Ο εφεσείων είχε λευκό ποινικό μητρώο — Συντρέχουσες ποινές φυλάκισης 18 μηνών στην πρώτη κατηγορία, 4 χρόνων σε κάθε μια από τις κατηγορίες για πλαστογραφία, και κυκλοφορία επιταγής και 2, χρόνων σε κάθε μία από τις κατηγορίες για αλόσπαση χρημάτων και αγαθών με ψευδείς παραστάσεις — Δεν κρίθηκαν υπερβολικές.
- 10 Ποινή — Ο καθορισμός της αποτελεί πρωταρχικό έργο του πρωτόδικου Δικαστηρίου — Πότε κρίνεται υπερβολική — Αρχές που διέπουν την επέμβαση του Εφετείου.
- 15 Ποινή — Ίση μεταχείριση — Συνταγματικό Δίκαιο — Σύνταγμα άρθρο 28.
- 20 Ο κατηγορούμενος εκατηγορείτο ότι τον Δεκέμβρη του 1989 έκλεψε βιβλιάριο επιταγών που ανήκε στον αδελφό του εργοδότη του, πλαστογράφησε και κυκλοφόρησε επιταγές με αποτέλεσμα την αλόσπαση ποσού ΛΚ 1,140 από τον παραπονούμενο. Καταδικάστηκε στις πιο πάνω συντρέχουσες ποινές φυλάκισης.
- 25 Κίνητρο για την διάπραξη των αδικημάτων αποτέλεσε η επιθυμία του κατηγορουμένου να αποπληρώσει διάφορα χρέη που δημιούργησε από χαρτοπαίγνιο.
- Ο κατηγορούμενος εφεσίβαλε την επιβληθείσα ποινή σαν έκδηλα υπερβολική λόγω:

- α) Του λευκού ποινικού μητρώου και
 β) Των αναγκών της οικογένειάς του που περιλάμβανε σύζυγο και δύο ανήλικα τέκνα.

Το Ανώτατο Δικαστήριο απέρριψε την έφεση και αποφάνθηκε ότι:

5

1. Η επέμβαση του Εφετείου δικαιολογείται όταν το στοιχείο της υπερβολικότητας της ποινής είναι έκδηλο, προς αποκατάσταση της πρέπουσας αναλογικότητας μεταξύ της σοβαρότητας του εγκλήματος και της ποινής.

2. Η υπερβολή θεωρείται έκδηλη όταν υπάρχει:

10

α) Παισιφανής έλλειψη αντιστοιχίας μεταξύ του εγκλήματος και της ποινής και/ή

β) Ουσιώδης απόκλιση της επιβληθείσας ποινής από το πλαίσιο που οριοθετεί η νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

3. Στην προκειμένη περίπτωση δεν υπάρχει διαπίστωση για έκδηλη υπερβολή στην ποινή η οποία καθορίστηκε από το Κακούργιοδικείο μετά από συνεκτίμηση όλων των σχετικών παραγόντων.

15

Η έφεση απορρίπτεται.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Δημοκρατία ν Κυριάκιου και άλλου (1990) 2 Α.Α.Δ. 264;

20

Kozhaya ν Republic (1988) 2 C.L.R. 67;

Michaelides ν Republic (1984) 2 C.L.R. 463;

Μιχαηλίδης ν Δημοκρατίας (1989) 2 Α.Α.Δ. 285;

Nehme ν Police (1987) 2 C.L.R. 242;

Pantelis ν Republic (1987) 2 C.L.R. 240,

25

Kassim and another ν Republic (1987) 2 C.L.R. 91;

Χαραλάμπους ν Αστυνομίας (1991) 2 Α.Α.Δ.222;

Nicosia Police ν Ahmed, 3 R.S.C.C. 50;

Demetriou ν Republic (1988) 2 C.L.R. 175;

Κωνσταντίνου ν Δημοκρατίας (1989) 2 Α.Α.Δ. 224;

30

Φιλίππου άλλως "Φαλκονέτι" ν Αστυνομίας (1989) 2 Α.Α.Δ. 245.

Έφεση εναντίον Ποινής.

- Έφεση εναντίον της ποινής από τον Μιχαλάκη Γεωργίου ο οποίος βρέθηκε ένοχος στις 8 Μαΐου, 1991 από το Κακουργιοδικείο Λευκωσίας (Αριθμός Ποινικών Υποθέσεων 6621/91 και 6630/91) σε μια κατηγορία για κλοπή από αντιπρόσωπο κατά παράβαση των άρθρων 255 και 262 του Ποινικού Κώδικα, Κεφ. 154 σε οκτώ κατηγορίες για πλαστογραφία επιταγής κατά παράβαση των άρθρων 331, 333 (α) (δ) (ι) και 336 του Κεφ. 154 σε οκτώ, κατηγορίες για κυκλοφορία πλαστού εγγράφου κατά παράβαση των άρθρων 331, 333 (α) (δ) (ι), 336 και 339 του Κεφ. 154. και σε οκτώ κατηγορίες για απόσπαση χρημάτων με ψευδείς παραστάσεις κατά παράβαση των άρθρων 297 και 298 του Κεφ. 154 και καταδικάστηκε από τον Καλλή. Π.Ε.Δ., τον Σ. Νικολαΐδη, Α.Ε.Δ. και τον Πασχαλίδη Ε.Δ. σε συντρέχουσες ποινές φυλάκισης 18 μηνών στην κατηγορία για κλοπή από αντιπρόσωπο, 4 χρόνων φυλάκιση στην κάθε μια από τις κατηγορίες για πλαστογραφία και κυκλοφορία πλαστού εγγράφου και 2 χρόνων φυλάκιση στην κάθε μια από τις κατηγορίες για απόσπαση χρημάτων με ψευδείς παραστάσεις.

Γ. Καζαντζής, για τον εφεσείοντα.

Μ. Μαλαχτού - Παμπαλλή (κα), Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για την εφεσίβλητη.

- 25 ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δίκαστής κ. Γ.Μ. Πιχής.

- 30 ΠΙΚΗΣ, Δ.: Ο Μιχαλάκης Γεωργίου εφεσιβάλλει την ποινή η οποία του έχει επιβληθεί από το Κακουργιοδικείο Λευκωσίας μετά την καταδίκη του σε 25 κατηγορίες που ταξινομούνται σε τέσσερις ενότητες, με βάση τα χαρακτηριστικά των αδικημάτων, τις εξής:-

(α) Κλοπή από αντιπρόσωπο - Άρθρα 255 και 262 του Κεφ. 154 (1 κατηγορία) - 18 μήνες φυλάκιση.

(β) Πλαστογραφία επιταγής - Άρθρα 331, 333 (α) (δ) (i) και 336 (8 κατηγορίες) - 4 χρόνια φυλάκιση για κάθε κατηγορία.

(γ) Κυκλοφορία πλαστού εγγράφου (επιταγής) - Άρθρα 331, 333 (α) (δ) (i), 336 και 339, Κεφ. 154 (8 κατηγορίες) - 4 χρόνια φυλάκιση για κάθε κατηγορία. 5

(δ) Απόσπαση χρημάτων και αγαθών με ψευδείς παραστάσεις - Άρθρα 297 και 298, Κεφ. 154 (8 κατηγορίες) - 2 χρόνια φυλάκιση για κάθε κατηγορία.

Το Κακουργιοδικείο διάταξε όπως συντρέχουν όλες οι 10
ποινές που επιβλήθηκαν.

Όλες οι κατηγορίες που αποτέλεσαν το αντικείμενο του κατηγορητηρίου είχαν ως αφετηρία την κλοπή τον Δεκέμβρη του 1989 βιβλιαρίου επιταγών, το οποίο ανήκε στον Αστυνομικό Αχ. Αχιλλέως και το οποίο είχε φυλάξει στο επιπλοποιείο του Π. Αχιλλέως, του αδελφού του, όπου ο εφεσείων εργοδοτείτο. Αποτέλεσμα της εγκληματικής δράσης του εφεσείοντα ήταν η απόσπαση ποσού £1,140.- από τον παραπονούμενο. 15

Στην επιμέτρηση της ποινής λήφθηκε υπόψη, με αίτηση του εφεσείοντα, και άλλη σειρά παρόμοιων αδικημάτων που διαπράχθηκαν τον Αύγουστο του 1990 με θύμα της κλοπής των επιταγών, αυτή τη φορά, τον ίδιο τον εργοδότη του εφεσείοντα, ο οποίος, προφανώς καθοδηγημένος από την πείρα του παρελθόντος, αντιλήφθηκε έγκαιρα την κλοπή και έσπευσε να ακυρώσει το σχετικό τραπεζικό λογαριασμό. Δυστυχώς δεν απειράπη η πλαστογραφία και κυκλοφορία των επιταγών από τον εφεσείοντα και η απόσπαση από άλλα επτά πρόσωπα ποσού £581.50 σέντ. Παρά τις υποσχέσεις του, ο εφεσείων δεν αποκατάστησε τη ζημιά που προκάλεσε στους παραπονουμένους. 25 30

Η έφεση στρέφεται εναντίον του ύψους της ποινής και έχει ως λόγο την υπερβολικότητά της, τόσο κραυγαλέα κατά τον εφεσείοντα ώστε να καθίσταται έκδηλη σε βαθμό

που να δικαιολογεί την παρέμβαση του Εφετείου προς μείωσή της βάσει των αρχών που προσδιορίζονται στην *Philippou v. Republic*. (1983) 2 C.L.R. 245. Κίνητρο για τη διάπραξη των εγκλημάτων αποτέλεσε η επιθυμία του εφε-
 5 σείοντα να αποπληρώσει χρέη που δημιούργησε χαρτοπαί-
 ζοντας. Ο χώρος τον οποίο επέλεξε για τη διενέργεια της κλοπής, ο τόπος της εργασίας του, ήταν πρόσφορος για το σκοπό που επεδίωκε εφόσον του παρέχονταν, όπως προκύ-
 10 πτει από τα γεγονότα, άνεση κινήσεως λόγω της εμπιστο-
 σύνης με την οποία τον περιέβαλλαν τόσο ο ίδιος όσο και το περιβάλλον του εργοδότη του. Την εμπιστοσύνη αυτή την καταχράστηκε χωρίς ενδοιασμούς στην προσπάθειά του, όπως συνάγεται, να αποκαταστήσει το κύρος του στους χαρτοπαικτικούς κύκλους με την αποπληρωμή των
 15 χρεών του και έτσι να συνεχίσει με άνεση την επίδοσή του στην κυβεία. Ούτε η ανοχή που του επιδείχθηκε από τον εργοδότη του μετά τη διάπραξη του πρώτου κύκλου εγκλημάτων δε λειτούργησε ανασχετικά και δεν τον απέτρεψε να διαπράξει το δεύτερο κύκλο εγκλημάτων. Παρά τη
 20 σοβαρότητα των εγκλημάτων, όπως διαγράφονται από το νομοθέτη, *Δημοκρατία ν Κυριάκου και άλλου*, (1990) 2 Α.Α.Δ. 264 ισόβια κάθειρξη για την πλαστογραφία επιταγών και τις επιβαρυντικές συνθήκες κάτω από τις οποίες διαπράχθηκαν τα εγκλήματα, ο δικηγόρος του εφεσείοντα
 25 εισηγήθηκε ότι η ποινή που του επιβλήθηκε είναι έκδηλα υπερβολική για δύο κυρίως λόγους:-

(1) Το λευκό του ποινικό μητρώο που καταμαρτυρεί ότι η εγκληματική του δράση αποτελεί απομονωμένο περιστα-
 30 τικό το οποίο ανάγεται κυρίως στην πίεση κάτω από την οποία βρέθηκε να αποπληρώσει τις οφειλές του, που τον οδήγησε να ενεργήσει παρορμητικά, αδιαφορώντας μάλιστα για την ανακάλυψη των εγκλημάτων του. Στο πίσω μέρος των πλαστογραφηθεισών επιταγών ανάγραψε το όνομα και τα χαρακτηριστικά του στοιχεία, γεγονός που
 35 αναπόφευκτα θα οδηγούσε, όπως είπε, στην ανακάλυψη του εγκλήματος. Το δεσπόζον στοιχείο, όπως εισηγήθηκε ο δικηγόρος του, στη συμπεριφορά του είναι εκείνο της επιπολαιότητας και όχι της εγκληματικότητας.

(2) Οι ανάγκες της οικογένειάς του, που περιλαμβάνει τη σύζυγο και τα δύο ανήλικα τέκνα τους, σε συνδυασμό με τον έντιμο του βίο ως την ημέρα (31 ετών) που παραστράτησε, συνιστούν σημαντικά ελαφρυντικά τα οποία δεν αντανακλούνται στην ποινή που επιβλήθηκε, παρόλο που αποτιμούνται στην απόφαση του πρωτόδικου δικαστηρίου ως παράγοντες μετριαστικοί της ποινής. 5

Αντίθετα, η Δικηγόρος της Δημοκρατίας υποστήριξε ότι η επιβληθείσα ποινή δεν είναι με κανένα μέτρο υπερβολική, υποδεικνύοντας ότι ευρίσκεται μέσα στα πλαίσια που καθιερώνονται από τη νομολογία. Βλ. μεταξύ άλλων *Kozhaya v Republic* (1988) 2 C.L.R., 67, *Michaelides v Republic* (1984) 2 C.L.R., 463 και *Κ. Μιχαηλίδης ν Δημοκρατίας*, (1989) 2 Α.Α.Δ. 285 για την τιμωρία των παραβατών για το εξαιρετικά σοβαρό έγκλημα της πλαστογραφίας επιταγών που εκτός των άλλων τείνουν να κλονίσουν την πίστη στις οικονομικές συναλλαγές. Αναφορά σε σχετικές αποφάσεις έγινε και από το δικηγόρο του εφεσείοντα *Nehme v Police* (1987) 2 C.L.R., 242, *Pantelis v Republic* (1987) 2 C.L.R., 240, *Kassim and another v Republic* (1987) 2 C.L.R., 91, και *Χαραλάμπους ν Αστυνομίας*, (1991) 2 Α.Α.Δ. 222. 10 15 20

Οι υποθέσεις στις οποίες έγινε αναφορά από το δικηγόρο του εφεσείοντα διακρίνονται από την προκείμενη με αναφορά στα γεγονότα τους και για το λόγο ότι η δικαιοδοσία για την επιβολή ποινής φυλάκισης του δικαστηρίου που επιλήφθηκε πρωτόδικα των υποθέσεων, του Επαρχιακού Δικαστηρίου, περιοριζόταν σε τρία χρόνια. 25

Το στοιχείο της υπερβολικότητας της ποινής πρέπει να είναι έκδηλο ώστε να δικαιολογείται η επέμβαση του Εφετείου προς εξουδετέρωση της υπερβολής και αποκατάσταση της πρέπουσας αναλογικότητας μεταξύ της σοβαρότητας του εγκλήματος, έννοιας που είναι συνυφασμένη και με το άτομο και τις συνθήκες του παραβάτη (βλ. *Nicosia Police and Djemal Ahmed*, 3 R.S.C.C. 50) αφενός, και της ποινής η οποία επιβάλλεται, αφετέρου, όπως ορίζει η νομολογία (*Philippou v Republic* (ανωτέρω), βλ. επίσης με- 30 35

ταξύ άλλων *Demetriou v Republic* (1988) 2 C.L.R., 175, *Κωνσταντίνου ν Δημοκρατίας*, (1989) 2 Α.Α.Δ. 224, και *Φιλίππου άλλως "Φαλκονέτι" ν Αστυνομίας*, (1989) 2 Α.Α.Δ. 245). Η υπερβολή πρέπει να έχει αντικειμενικό έρεισμα όπως υποδηλώνει ο όρος έκδηλη, δηλαδή να είναι φανερή σε οποιοδήποτε έχει να συσχετίσει με το μέτρο του δικαίου, τη σοβαρότητα του εγκλήματος με την τιμωρία η οποία επιβάλλεται. Έκδηλη υπερβολή μπορεί να τεκμηριωθεί με αναφορά σε ένα από δύο παράγοντες: 1 και σε συνδυασμό των δύο:-

(1) Πασιφανή έλλειψη αντιστοιχίας μεταξύ της σοβαρότητας του εγκλήματος και της ποινής που επιβάλλεται, και

(2) Ουσιώδη απόκλιση της ποινής που επιβάλλεται από το πλαίσιο που οριοθετεί η νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, νοουμένου ότι οι δικαστικές αποφάσεις παρέχουν σταθερές ενδείξεις για την ύπαρξη τέτοιου πλαισίου. Η ομοιομορφία στη μεταχείριση των παραβατών που συνάδει και με την αρχή της ισότητας που καθιερώνει το άρθρο 28, αποτελεί βασική αρχή του δικαίου. Το πλαίσιο το οποίο διαγράφεται από τη νομολογία ως προς την τιμωρία συγκεκριμένων τύπων εγκλημάτων είναι απαρέγκλιτα ευρύ ανάλογο με την ανομοιογένεια των γεγονότων που μπορεί να συνθέσουν το ίδιο αδίκημα

Αφετηρία για την κρίση της υπερβολικότητας της ποινής αποτελεί η αρχή ότι ο καθορισμός της αποτελεί πρωταρχικό έργο του εκδικάζοντος την υπόθεση δικαστηρίου. Το πρωτόδικο δικαστήριο είναι σε ιδανική θέση να εκτιμήσει τα περιστατικά και τη σοβαρότητα του εγκλήματος καθώς και τους κινδύνους που ενέχουν οι διάφορες μορφές εγκλήματος για το κοινωνικό σύνολο. Στην προκειμένη περίπτωση το Κακουργιοδικείο καθόρισε την ποινή μετά από συνεκτίμηση όλων των σχετικών παραγόντων. Υπό το φώς όσων έχουμε αναφέρει δε διαπιστώνουμε οποιοδήποτε στοιχείο έκδηλης υπερβολής στην ποινή η οποία έχει επιβληθεί. Δεν θα εκφράσουμε οποιαδήποτε υποκειμενική άποψη για την ποινή η οποία έχει επιβληθεί,

έργο κατ' εξοχήν θεωρητικό, που προϋποθέτει τον προσδιορισμό των αντιδράσεών μας μετά τη νοητή τοποθέτησή μας στη θέση του πρωτόδικου δικαστηρίου. Όπου η ποινή κρίνεται έκδηλα υπερβολική, παραμερίζεται. Σ' εκείνη την περίπτωση η απόφαση του Εφετείου ως προς την ποινή αντανακλά πρωτογενώς την κρίση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου για την τιμωρία.

5

Η έφεση απορρίπτεται.